

REFERAT

20.11.2023

Fortidsminder

Hoda el-Sharnouby

Møde IV, Det Arkæologiske Udvalg 2023

Mødedato: 12. september 2023

Sted: Slots- og Kulturstyrelsen, Nykøbing Falster

Deltagere:

Claus Feveile (CLF), Esben Aarsleff (EAA), Henning Mathissen (HEM), Kristoffer Buck Petersen (KBP), Lene Høst Madsen (LHM), Malene Refshauge Beck (MRB), Mette Klingenberg (MEK), Niels Algreen Møller (NAM), Morten Stenak (MS), ref.: Hoda el-Sharnouby (HES)

Afbud: *Mette Svart Kristiansen (MSK), Peter Moe Astrup (PMA)*

Referat af møde IV 2023

1. Velkomst

Kristoffer Buck Petersen (KBP) er tiltrådt DAU som repræsentant for ODM.

2. Dagsorden

Godkendt

3. Referat fra sidste møde

Godkendt

4. Meddelelser fra SLKS

MS er fra 1. juli til 31. oktober også konstitueret enhedschef for Fredede bygninger, Center for Kulturarv.

Ringborgene er til afstemning på UNESCO's verdensarvsliste i Saudi Arabien d. 17. eller 18. september.

Fortidsmindeenheden udarbejder dokumenter vedr. kap. 8 til den arbejdsgruppe, der skriver anbefalingerne til kulturministeren i forbindelse med museumsreformen.

Der arbejdes på at skaffe projektmidler til sten- og jorddiger samt istandsættelse af fortidsminder.

CFK og Kammeradvokaten udarbejder notat samt vejledning til museerne vedr. forældelsesfrister forbundet med afregning af arkæologiske undersøgelser.

Marianne Rasmussen har desværre valgt at gå på pension fra d. 1. december. Arbejdet med de arkæologiske strategier fortsætter med Mads Drevs som tovholder for jernalder og HES som tovholder for den kommende nyere tids strategi.

1865: gennemgangen af fortidsminder, der er beskyttet i 1865 eller senere, er påbegyndt. Beskyttelsen af disse skal genbesøges, og DAU inddrages i den principelle diskussion vedr. de jorddækkede dele, primært kulturlag, eksempelvis i forbindelse med Vestvolden skal/kan beskyttes.

5. Meddelelser fra museerne og universitetet

Museerne oplever forsat stor travlhed, dog med en vis stedvis opbremsning på bl.a. Østfyns Museer, Museum Thy og på Moesgaard Museum. Det marinarkæologiske samarbejde i vest (MAV) oplever forsat stor travlhed.

Der er mange store projekter, der bl.a. indbefatter de grønne tiltag, store byggemodninger af erhvervsgrunde eks. langs Holstebro motorvejen mv.

Sydvestjyske Museer fusionerer med Søfarts- og Fiskerimuseet i Esbjerg og starter det nye år med ny direktør fra det tidligere Søfarts- og Fiskerimuseum.

Klima- og lavbundsprojekter vinder i stigende grad frem. Et eksempel er Illerup Ådal, hvor in situ bevaring er et fokus. Skanderborg har flere tiltag i gang i ådalen. Der planlægges sonderende undersøgelser på kanten af dalen, ligesom der er fokus på formidling: Ildscape samt borgerinddragelse i form af ”arkæologi på recept” støttet af Velux fonden (LHM informerer om dette ved kommende møde).

Østfyns Museer oplever problemer med DIME-registreringer idet Fyns detektorsamarbejde har udfordringer med at bruge DIME ensartet. Der er skrevet brev til DIME's styregruppe ad flere omgange.

Det første møde i ODM's ”Museernes grønne akademi” finder sted i Odense d. 10. oktober.

6. Hvordan opbygger vi kapacitet på geofysik og andre specialiserede metoder i den bygherrebetalte arkæologi /NAM

Muligheden for at benytte geofysik mm på kap. 8 arkæologien er vigtig, men den kommercielle tilgængelighed er så godt som ikke eksisterende.

ODM opfordres til at lave en spørgeskemaundersøgelse vedr. museernes behov for naturvidenskabelige analysemetoder. Det er aftalt med KBP, at SLKS tager en dialog med ham om, hvad der ønskes af et sådant skema.

Nationalmuseet vil gerne kunne bidrage med ydelser i forhold til den bygherrebetalte arkæologi, men ønsker samtidig at have sikkerhed for ansættelser og oplæring af specialister. Når resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen er i hus, så tager SLKS en dialog med Natmus.

7. Udkast til procesdiagram for FU og EU/MOST

Skemaet sendes ud til DAU og SLKS afventer kommentarer til næste møde.

Frokost kl. 13:00

8. Diskussion af problemstillinger vedr. in situ bevaring (Udkast notat fremsendes inden møde) /LGL, LMC

Det skal som det første afklares, hvad der menes med ”insitu bevaring”: Museerne ser det som om endnu ikke udgravede arealer med væsentlige fortidsminder, og SLKS anser det for at være arealer, der skal bevares for eftertiden. Dette skal afstemmes.

DS (Dansk Standard), bestilles og afleveres i fysisk kopi til DAU ved det kommende møde til senere diskussion.

Indledende tanker vedr. definition af status for arkæologiske arealer:

- Forundersøgt og frigivet
- Forundersøgt og ikke frigivet (dvs. ikke undersøgt)
- Forundersøgt, undersøgt og frigivet.
- Aktivt in situ bevaret

Overvågning/monitorering af de in situ bevarede arealer er et vigtigt emne, da in situ bevaring uden monitorering giver meget lidt mening.

SLKS arbejder videre med problemstillingen i 2024.

9. Status på projektet Energiø Bornholm/HES, følgegruppe

MRB, EAA og Jonas Christensen deltager i følgegruppen. Malene og Esben på vegne af DAU og Jonas på vegne af Museum Sydøstdanmark. Der har været to besøg af følgegruppen på lokaliteten siden sommer, og Jonas har besøgt museet i en lidt længere periode med henblik på at hjælpe til forundersøgelsermetode, registreringssystemer, afregning mv. Bornholms Museum har taget godt imod hjælpen, og alt peger mod, at de overholder tidsfrister og økonomi for FU 1.

10. Planlægning af årsmøde d. 31. oktober 2023

Årsmødet finder sted på Slotsmøllen i Nyborg med Østfyns Museer som vært. Styrelsen forbereder 1,5 timers oplæg, DAU tager 30 min, mens

naturvidenskab på museerne får en time. Mødet varsles i SLKS' nyhedsbrev snarest, og dagsorden udarbejdes og rundsendes i start okt.

11. Evt.